

Regionale Klachtencommissie Wvggz Limburg

Klachten	:	RKRW 23.09
Wet	:	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz)
Instelling	:	Rooyse Wissel
Datum binnenkomst klachten	:	13 september 2023
Datum hoorzitting	:	25 september 2023
Datum beslissing	:	6 oktober 2023

De Regionale Klachtencommissie Wvggz Limburg heeft zich beraden over de klachten van de heer A., hierna te noemen klager, aan wie ten tijde van het indienen van de klachten op grond van een zorgmachtiging zorg werd verleend door De Rooyse Wissel.

De klachten zijn gericht tegen de zorgverantwoordelijke, de heer B. (psychiater), hierna te noemen, tezamen met de hieronder genoemde algemeen directeur van De Rooyse Wissel, verweerders.

1 PROCEDURE

De klachtencommissie heeft op 13 september 2023 een klaagschrift van klager ontvangen, gedateerd op 12 september 2023 en inhoudende twee klachten en een schadevergoedingsverzoek.

De algemeen directeur van De Rooyse Wissel heeft de klachtencommissie op 21 september 2023 een verweerschrift met een aantal bijlagen doen toekomen.

De hoorzitting waarin de klachten inhoudelijk is behandeld heeft op 25 september 2023 plaatsgevonden via beeldbellen. Bij die gelegenheid hebben beide partijen, ieder voor zich, hun standpunten toegelicht.

Op 20 september 2023 heeft klager via de patiëntenvertrouwenspersoon verzocht om deelname van zijn moeder aan de zitting en om aanwezigheid van zijn stiefvader. Desgevraagd hebben verweerders laten weten dat het niet wenselijk is dat klagers moeder aansluit bij de zitting, omdat zij vanuit heftige emoties reageert en daardoor niet constructief in de gespreksvoering kan zijn. Met inachtneming hiervan en van de omstandigheid dat de hoorzitting via beeldbellen zal plaatsvinden heeft de klachtencommissie geoordeeld dat, mede in aanmerking genomen dat klager meerderjarig is en is voorzien van bijstand van een patiëntenvertrouwenspersoon, de moeder en stiefvader als toehoorder aanwezig kunnen zijn. Bij aanvang van de hoorzitting is dit herhaald.

De moeder, zus - deze meldde zich onaangekondigd tijdens de hoorzitting - en stiefvader van klager konden derhalve enkel als toehoorder tijdens de hoorzitting aanwezig zijn.

1.1 TERMIJN

De klachten betreffen klachten als omschreven in artikel 10:3 Wvggz en hebben betrekking op een beslissing waarvan het gevolg niet meer actueel is, zodat de klachtencommissie gehouden is binnen vier weken na ontvangst van de klachten schriftelijk hierover een beslissing te nemen. Deze termijn loopt af op 11 oktober 2023.

2 KLACHTEN

Klager maakt bezwaar tegen de volgende jegens hem genomen beslissingen van de zorgverantwoordelijke:

- 1 de beslissing tot het toedienen van medicatie;
- 2 de beslissing tot opname op de gesloten afdeling.

Tevens verzoekt klager om een schadevergoeding, indien (een van) zijn klachten gegrond wordt verklaard.

3 FEITEN

- Klager werd in januari 2023 na fysieke agressie in de thuissituatie ondergebracht in een jongerenopvang en door het Veiligheidshuis aangemeld voor ambulante behandeling bij De Rooyse Wissel. Doordat klager bijna nooit op afspraken verscheen, is er geen behandelrelatie tot stand gekomen.
- Op 6 juni 2023 is klager er schriftelijk van in kennis gesteld dat er voor hem een aanvraag zorgmachtiging wordt voorbereid. Klager is daartoe bij een jongerenopvang door een psychiater bezocht voor een beoordeling van zijn actuele gezondheidstoestand.
- De Rechtbank Limburg heeft op 30 juni 2023 ten aanzien van klager een zorgmachtiging verleend voor een periode van zes maanden, te weten tot en met 30 december 2023. In het kader van de verplichte zorg kunnen, voor zover thans van belang, het toedienen van medicatie, het insluiten en het opnemen in een accommodatie als maatregel worden getroffen.
- Dezelfde dag is klager op een forensisch psychiatrische afdeling (FPA) van De Rooyse Wissel opgenomen en door de zorgverantwoordelijke onderzocht. Deze heeft vervolgens een beslissing genomen tot het verlenen van verplichte zorg aan klager en hem een formulier "Beslissing en mededeling tot verlenen verplichte zorg (art. 8:9 lid 1, 2 en 3 Wvggz)" uitgereikt. Onder meer het toedienen van medicatie, het insluiten en het opnemen in een accommodatie staan hierop als te verlenen vormen van verplichte zorg aangekruist.
- Na een incident in de sportruimte is klager op 3 juli 2023 met behulp van de politie overgebracht naar een gesloten afdeling van De Rooyse Wissel en daar ingesloten op een extra beveiligde kamer (EBK).
- De zorgverantwoordelijke heeft in verband daarmee op dezelfde dag een formulier "Beslissing en mededeling tot verlenen verplichte zorg (art. 8:9 lid 1, 2 en 3 Wvggz)" opgesteld en uitgereikt. Als motivering voor de plaatsing op de gesloten afdeling wordt gegeven dat klager overgebracht wordt "naar een plaats die geschikt is voor tijdelijk verblijf als bedoeld in artikel 7:3 derde lid".
- Op 6 juli 2023 is klager eenmalig kortwerkende antipsychotische medicatie als noodmedicatie toegediend, daarna heeft hij gedurende een periode vrijwillig orale medicatie ingenomen.
- Klager is op 11 juli 2023 overgeplaatst naar een minder beveiligde kamer (MBK).
- De zorgverantwoordelijke heeft op 19 juli 2023 een formulier "Beslissing en mededeling tot verlenen verplichte zorg (art. 8:9 lid 1, 2 en 3 Wvggz)" opgesteld, waarin wordt vermeld dat de verplichte zorg met ingang van 25 juli 2023 wordt toegepast.
- Op 25 juli 2023 wordt klager teruggeplaatst naar de FPA.
- Rond 15 augustus 2023 heeft klager zich aan de behandeling van de FPA onttrokken, waarna hij op 27 augustus 2023 door de politie werd teruggebracht. Sindsdien weigert klager medicatie.

4 STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

4.1 STANDPUNT KLAGER

Klager zelf brengt tijdens de hoorzitting het volgende naar voren.

Klager maakt bezwaar tegen zijn opname op de gesloten afdeling in zijn geheel, dat wil zeggen inclusief het insluiten en het toedienen van medicatie. Volgens klager is de aanleiding voor het overbrengen naar de gesloten afdeling niet op feiten gebaseerd, maar op emoties. In zijn visie worden er over hem alleen maar leugens verteld.

Klager heeft ooit in de thuissituatie ruzie met zijn moeder gemaakt en daarop werd hij geconfronteerd met zorg vanuit De Rooyse Wissel. Iemand heeft besloten dat dit nodig was. Vervolgens is klager bij een jongerenopvang geplaatst. Daar is hem beloofd dat hij begeleid kon gaan wonen, maar dat is niet gebeurd. Op een dag is hij bij een jongerenopvang "weggeplukt" en naar De Rooyse Wissel gebracht en opgesloten.

Klager meent dat het beeld dat verweerders van hem schetsen niet klopt. Er is geen dreigende situatie geweest. Naar zijn mening hoort hij niet bij De Rooyse Wissel te verblijven. Hij is geen gevaarlijk persoon; hij was gewoon aan het sporten en toen werd hem gevraagd de sportruimte te verlaten. Hij weigerde deze te verlaten, grapte dat ze de politie konden bellen en ging door met sporten. Hij dacht dat door deze opmerking de kwestie voorbij was en dat hij kon doorgaan met sporten.

Volgens klager stond 20 minuten later de politie voor zijn neus en is hij vastgebonden op een brancard naar de gesloten afdeling gebracht. Klager ontkent iets te hebben verstopt; de politie heeft gerelateerd dat hij een ijzeren staaf onder zich had verstopt, maar volgens klager heeft de politie een foute observatie gedaan. De ruimte meet maar 2 x 6 meter en verstoppert lijkt klager daarom moeilijk. Klager had naar zijn zeggen geen idee dat de politie buiten de deur stond.

Op een gegeven moment is de psychiater naar klager toegekomen met het verzoek medicatie te nemen. Nadat klager dit geweigerd had, is hij door 10 man benaderd; zij hebben zijn kleren uitgetrokken en hem een spuit toegediend. Hij heeft hierna 2 weken veel last gehad van de depotmedicatie, waarbij hij veel krampen in zijn hele lijf heeft ervaren. Door deze krampen kon hij niet staan en moest hij rollen. Klager heeft gevraagd om medicatie, om de krampen tegen te gaan, maar deze kreeg hij pas toen de psychiater een week later terug was van vakantie. Niemand heeft hem geholpen, terwijl hij aan het creperen was van de pijn. Klager zegt dat hij doet alsof hij meewerkt; hij is bang dat hij, als hij niet meewerkt, nog meer spuiten krijgt.

Dat hij zich bij de marechaussee heeft gemeld om de kroonprinses te ontmoeten is volgens klager een grap geweest. Hij heeft een paar domme dingen gedaan. Dit kan volgens hem geen reden zijn om aan te nemen dat hij een psychose heeft. Klager is ervan overtuigd dat hij geen psychische stoornis heeft. Als sprake zou zijn van ernstig nadeel, dan is dit niet vanuit een psychiatrisch toestandsbeeld te verklaren en ook bestaat er volgens klager niet enig causaal verband.

Klager vindt de opname te ingrijpend, hij hoort niet bij De Rooyse Wissel thuis. Er wordt een beeld van hem geschetst alsof hij gestoord is; dat ontkent klager stellig. Hij is met geweld naar de kliniek gebracht. Verweerders hebben zijn vrijheden afgenomen en hij kan hierdoor niet naar school. Hij vindt de behandeling niet proportioneel en niet evenredig. Naar de mening van klager kan hij de gevolgen van zijn handelen goed overzien en is hij niet wilsonbekwaam. Volgens klager heeft hij altijd meegewerkt aan de behandeling.

Een overleg met zijn vertegenwoordiger heeft volgens klager niet plaatsgevonden.

De patiëntenvertrouwenspersoon voegt toe dat in de beschikking van de rechtbank met het opnemen in een instelling niet een opname in een forensische kliniek wordt bedoeld. Verder was voor klager de beslissing art 8:9 Wvggz van 3 juli 2023 niet te volgen, omdat daarin verwezen wordt naar de medische verklaring en het zorgplan, maar over die stukken beschikte klager niet. Voorts brengt zij naar voren dat het medicatiedepot niet proportioneel was, omdat klager niet psychotisch is en er van ernstig nadeel evenmin sprake is. Ten slotte voert zij aan dat volgens klager zijn familie onvoldoende betrokken is bij zijn behandeling.

4.2 STANDPUNT VERWEERDERS

Het standpunt van verweerders komt, samengevat, neer op het volgende.

Klager is in januari 2023 door het Veiligheidshuis aangemeld bij de ambulante behandeling van De Rooyse Wissel na fysieke agressie in de thuissituatie, gevolgd door een uithuisplaatsing van klager. Er werd getracht een behandeling op te zetten, maar klager verscheen bijna nooit op zijn poliklinische afspraken, waardoor een behandelrelatie is uitbleef. Er kwamen zorgwekkende berichten over klager binnen bij het ambulante team en het toestandsbeeld van klager verergerde. Ook was er geen medewerking van de kant van klager. Hij zou maar 10 dagen bij een jongerenopvang blijven, maar dit werden 4 maanden. Het ambulante team was niet uitgerust op de situatie. Daarbij maakte klager schulden, maar gaf hij geen toestemming zijn ouders erbij te betrekken. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in de aanvraag voor een zorgmachtiging. Op 6 juni 2023 is klager er schriftelijk van in kennis gesteld dat er een aanvraag zorgmachtiging wordt voorbereid. Klager werd thuis bezocht door de psychiater voor een beoordeling.

Regionale Klachtencommissie Wvggz Limburg

Op 30 juni 2023 heeft de rechtbank Limburg de zorgmachtiging verleend en klager is dezelfde dag opgenomen bij de FPA van De Rooyse Wissel. Hij werd vastgebonden op een brancard binnen gebracht onder begeleiding van de politie. In zijn handbagage werden slag- en steekwapens aangetroffen, die door de politie in beslag zijn genomen.

De zorgverantwoordelijke heeft klager onderzocht en met hem de mogelijkheden van verplichte zorg overlegd. Klager is een 8:9 Wvggz beslissing overhandigd voor het toepassen van verplichte zorg, waarmee onder andere het toedienen van medicatie en het opnemen in een accommodatie worden gelegitimeerd.

In de daaropvolgende dagen heeft sociotherapie geprobeerd contact op te bouwen met klager, waarbij hij er blijk van gaf weinig mededeelzaam en niet in de samenwerking te zijn.

Op 3 juli 2023 vroeg klager of hij naar de sportruimte mocht gaan. Sociotherapie controleerde meerdere keren bij klager hoe het met hem ging. Klager werd na ruim een uur sporten verzocht terug te keren naar zijn eigen unit. Daar aangekomen zei klager dat hij zijn telefoon had laten liggen en dat hij deze wilde gaan halen. Eenmaal terug in de sportruimte wilde klager de ruimte niet meer verlaten en gaf hij te kennen dat de politie maar gebeld moet worden. Naar de mening van verweerders leek het erop dat klager zich voorbereidde op een escalatie en was hij zich meermaals aan het opdrukken. De situatie werd overlegd met het hoofd behandeling, het afdelingshoofd en de psychiater (tevens zorgverantwoordelijke) en zij zijn ter beoordeling tevens ter plaatse gekomen. Er werd, mede omdat er geen camera is en er mogelijk spullen in de sportruimte zijn die als wapen kunnen worden gebruikt, opgeschaald in beveiligingsniveau en besloten de politie in te schakelen en klager over te plaatsen naar de gesloten afdeling. Het hoofd behandeling FPA voegt ter zitting hieraan toe dat het meer dan 2 uur heeft geduurd alvorens voldoende politiemacht aanwezig was om klager uit de sportruimte te halen. Uiteindelijk is klager naar de gesloten afdeling gebracht onder begeleiding van de politie en ambulancepersoneel. Volgens de politie had klager in de sportruimte een ijzeren staaf (staaf van sporthalter zonder gewichten) onder zich verstopt. Tijdens de hoorzitting bevestigt het hoofd behandeling FPA dat de politie dit heeft medegedeeld.

De zorgverantwoordelijke heeft zich op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klager en hem onderzocht. Hij heeft dezelfde dag overleg met klager gehad over de voorgenomen beslissingen van onder andere opname in een accommodatie in verband met ernstige zorgen ten aanzien van de veiligheid voor klager en anderen, en de toediening van medicatie. Deze vormen van verplichte zorg zijn in een 8:9 Wvggz beslissing op schrift gesteld. De geneesheer-directeur heeft klager een afschrift van de beslissing gegeven en hem in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

Verweerders zijn van mening dat er een noodzaak was klager op te nemen op de gesloten afdeling. Klagers gedrag, voortvloeiend uit zijn psychisch toestandsbeeld, is volgens hen zodanig ernstig dat dit leidt tot ernstig nadeel. Er is bij klager sprake van agressie, klager stelt zich niet begeleidbaar/conformerend op en heeft een fixatie op het Koningshuis. Een tijdelijk verblijf binnen de gesloten afdeling beschermt klager en het zorgpersoneel tegen gevolgen, die, bijvoorbeeld door opnieuw agressief gedrag, zouden kunnen optreden. Klager vertoont bizar gedrag, zoals in zichzelf praten en zich bewapenen, koffie drinken met mensen die er niet zijn en stellen dat hij een relatie heeft met twee Nederlandse prinsessen. Er zijn sterke aanwijzingen voor het bestaan van een psychotische stoornis in de zin van waan(-achtige) gedachten en belevingen, gecombineerd met ontwijkend/vermijdend gedrag dat plotseling kan omslaan in agressief gedrag, hetgeen al herhaaldelijk is voorgekomen. Mogelijk speelt ook schizofrenie een rol.

De psychiater is op 5 juli 2023 bij klager gekomen voor het bespreken van de inzet van medicatie, klager wilde echter niet in gesprek gaan met de psychiater. Klager gaf aan dat hij de voorgeschreven medicatie zou weigeren. Op 6 juli 2023 is de psychiater opnieuw met klager in overleg gegaan over het (vrijwillig) innemen van de medicatie, maar klager zei de psychiater niet te kennen en niet te zullen meewerken. Hij stond toen met gebalde vuisten in gevechtstoestand klaar voor de deur. Ter verkleining van het risico op verder geweld en het doorbreken van een uitzichtloos verblijf in de separeerruimte, is overgegaan tot het toedienen van (nood)medicatie (cisordinol acutard) door middel van een depot.

Het gedrag van klager leidt ertoe dat hij zichzelf en anderen benadeelt, waarmee de toegepaste vormen van verplichte zorg volgens verweerders in verhouding staan tot het ernstig nadeel. De toegediende medicatie is maximaal 72 uur werkzaam; dat klager zegt bijna 2 weken last te hebben gehad van de medicatie is volgens verweerders niet herleidbaar naar de medicatie. Daarnaast worden krampen niet als bijwerkingen vermeld bij Cisordinol-Acutard. De psychiater heeft nog vóór zijn vakantie Akineton voor de zekerheid voorgeschreven, maar het gebruik hiervan heeft klager later geweigerd.

De opname heeft naar de mening van verweerders tot doel, naast het helder krijgen van de diagnostiek, verdere escalatie te voorkomen en door het tijdelijk afsluiten van contact en externe prikkels, enige stabiliteit voor klager te bewerkstelligen, zonder daarbij ernstig nadeel voor zichzelf en/of derden te veroorzaken. Door het verblijf is het acute gevaar van (verbale en fysieke) agressie naar zichzelf en derden afgewend en wordt de veiligheid van klager en derden gewaarborgd. Een veiligheid die begin juli van dit jaar niet op een andere manier te garanderen was.

Klager is zich niet bewust van enig probleem met betrekking tot zijn psychische gesteldheid en gedrag. Volgens hem is er niets aan de hand. Zijn gedrag is extreem ontwijkend en vermijdend, tot het paranoïde aan toe. In gesprek wordt geen enkel inzicht gegeven in zijn belevingen dan wel zijn bezielingswereld en hij werkt niet (vrijwillig) mee aan zijn behandeling, terwijl hij door zijn gedrag een gevaar vormt voor zichzelf en voor anderen. Hierdoor is het inzetten van verplichte zorg proportioneel, om het ernstig nadeel te doen wegnemen bij klager. Op 3 juli 2023 was het toestandsbeeld van klager zodanig verslechterd dat de veiligheid van klager zelf en zijn omgeving in het geding was en een verblijf in een EBK nodig was. Volgens verweerders werkt klager stelselmatig niet mee aan de diagnostiek. Er wordt vermoed dat hij mogelijk autistisch is met een waanstoornis, daarnaast denkt klager de verloofde te zijn van de kroonprinses. Mogelijk kan hiermee aan schizofrenie worden gedacht. Enige zekerheid moet de komende jaren blijken, maar klager werkt tot nu toe nergens aan mee.

Omwille van het bovenstaande is tevens het gebruik van antipsychotica aangewezen, hetgeen klager tot en met de eerste dagen van verblijf op de gesloten afdeling is blijven weigeren. Hij bleef in de dagen volgend op de 8:9 Wvggz beslissing oninvoerbaar en gaf geen inkijk in zijn belevingswereld. Hij bleef tijdens contactmomenten continu lachen en gaf aan het allemaal wel prima te vinden. Bij volgende contactmomenten staarde klager sociotherapie aan met een grijns op zijn gezicht, maar reageerde in het geheel niet op vragen. Hij gaf later te kennen dat hij geen behoefte had aan inhoudelijk contact. Wanneer klager alleen op zijn kamer was, viel het sociotherapie op dat hij veel tegen zichzelf praatte en dicht op de televisie stond. Er werd klager bij alle contactmomenten zijn medicatie aangeboden, maar hij bleef deze weigeren. Op 6 juli 2023 is overgegaan tot het toedienen van medicatie, omdat de situatie in de EBK vastliep. Sociotherapie kreeg de deur van klagers kamer niet open. Ook werd gevreesd dat de behandeling uitzichtloos zou zijn. Klager heeft goed gereageerd op de medicatie; dit heeft een redelijk effect gehad, waardoor het behandelingsproces vlot is getrokken.

De zorgverantwoordelijke zag dat het toestandsbeeld van klager enigszins verbeterde en klager bleef aansluitend orale medicatie nemen. Op 25 juli 2023 is klager onderzocht door de zorgverantwoordelijke en vervolgens werd hij opnieuw opgenomen op de FPA, waar hem een art. 8:9 Wvggz beslissing is overhandigd.

Half augustus 2023 heeft klager zich aan de behandeling onttrokken en de FPA verlaten, waarna hij op 27 augustus 2023 weer teruggebracht werd onder politiebegeleiding. De psychiater is bezig met de diagnostiek, maar door de beperkte medewerking van klager komt dit niet van de grond. Sedertdien weigert klager de antipsychotische medicatie.

De opname in de gesloten afdeling en het toedienen van medicatie zijn volgens verweerders effectief geweest. Zij zijn van mening dat de vormen van verplichte zorg een positief effect hebben gehad op het toestandsbeeld van klager.

Er wordt momenteel toegewerkt aan een ontslagdatum van 30 oktober van dit jaar. Verweerders willen de diagnostiek en kennismaking faciliteren voor de ambulante zorg, maar deze komt nog niet van de grond.

5 OVERWEGINGEN EN OORDEEL KLACHTENCOMMISSIE

De klachten zijn gebaseerd op artikel 10.3 Wvggz. De klachtencommissie is bevoegd van deze klachten kennis te nemen en klager kan worden ontvangen in zijn klachten.

Klager heeft van zijn wettelijke bevoegdheid gebruik gemaakt om op grond van artikel 10.3 Wvggz twee klachten in te dienen over de beslissing van de zorgverantwoordelijke ten aanzien van de medicatie en het opnemen in een accommodatie.

Derhalve zal de klachtencommissie zich moeten uitspreken over deze klachten en dient zij deze beslissing aan de wettelijke criteria te toetsen.

FORMELE TOETSING

Klager is het om te beginnen niet eens met zijn opname op de gesloten afdeling.

De patiëntenvertrouwenspersoon vraagt zich af of opname op de gesloten afdeling valt onder het opnemen in een accommodatie, zoals voorzien in de jegens klager verleende zorgmachtiging, zonder een nadere toevoeging als bedoeld in artikel 6:4 lid 3 en lid 4 Wvggz.

De klachtencommissie is van oordeel dat het bepaalde in genoemd wetsartikel niet wegneemt dat een betrokkene zoals klager, zonder forensische titel, in voorkomende gevallen in een FPK kan worden opgenomen, nu het ingevolge de leden 3 en 4 van artikel 6:4 Wvggz aan de discretionaire bevoegdheid van de rechter wordt overgelaten om zulks expliciet in de beschikking van de rechtbank te bepalen. Daar komt ten aanzien van klager bij dat hij na een uiting van fysieke agressie reeds ambulantly in behandeling was bij De Rooyse Wissel, zodat het voor de hand lag hem ter zake ook klinisch bij deze instelling te behandelen.

Op grond van artikel 8:9 lid 3 Wvggz stelt de zorgverantwoordelijke de beslissing op schrift, voorziet de beslissing van een schriftelijke motivering en stelt de geneesheer-directeur op de hoogte van de beslissing. De geneesheer-directeur geeft betrokkene, de vertegenwoordiger en de advocaat een afschrift van de beslissing en stelt hen schriftelijk in kennis van de klachtenwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon.

Verweerders hebben, voor zover thans van belang, de volgende formulieren aan de klachtencommissie gestuurd:

- "Beslissing en mededeling tot verlenen verplichte zorg (art. 8:9 lid 1, 2 en 3 Wvggz)" van 30 juni 2023.
- "Beslissing en mededeling tot verlenen verplichte zorg (art. 8:9 lid 1, 2 en 3 Wvggz)" van 3 juli 2023.
- "Beslissing en mededeling tot verlenen verplichte zorg (art. 8:9 lid 1, 2 en 3 Wvggz)" van 19 juli 2023.

Op genoemde formulieren is vermeld waaruit de verplichte zorg zal bestaan, de gronden die in dezen van toepassing zijn, met bijbehorende motivering.

Het formulier van 3 juli 2023 verwijst voor uitleg naar het zorgplan en de medische verklaring, terwijl klager ontkent deze documenten te hebben ontvangen. Hierdoor is er, zo stelt hij, voor hem een onduidelijke situatie ontstaan. Verweerders hebben dit niet weersproken.

De klachtencommissie is op grond hiervan van oordeel dat klager door verweerders onvoldoende op de hoogte is gesteld van de beweegredenen om over te gaan tot het verlenen van verplichte zorg aan hem, in casu het opnemen op de gesloten afdeling - inclusief het insluiten - en het toedienen van medicatie, en van zijn rechten. Indien verwezen wordt naar andere documenten, dienen deze, naar het oordeel van de klachtencommissie, ook aan de patiënt te worden verstrekt. Aan het bepaalde in artikel 8:9 lid 3 Wvggz is aldus niet genoegzaam voldaan, waardoor de klachtencommissie dit onderdeel van de klachten als gegrond beoordeelt.

Verweerders hebben desgevraagd verklaard de opname van klager op de gesloten afdeling als een afzonderlijke opname te hebben beschouwd en niet als een - tijdelijke - overplaatsing naar een afdeling met een hoger beveiligingsniveau. De klachtencommissie merkt op dat dit standpunt niet

Regionale Klachtencommissie Wvggz Limburg

strookt met de inhoud van het verweerschrift, waarin immers van overplaatsing wordt gesproken, hetgeen ook gangbaar is in het dagelijkse spraakgebruik voor de gegeven situatie.

Ten overvloede overweegt de klachtencommissie als volgt.

Los van het voorgaande rijst de vraag of het opnemen van klager op de gesloten afdeling als vorm van verplichte zorg niet begrepen is onder het opnemen in een accommodatie, nu de FPA en de gesloten afdeling beide klinische afdelingen zijn binnen De Rooyse Wissel.

Voor zover de overgang van de FPA naar de gesloten afdeling als een overplaatsing wordt betiteld, komt de vraag op of in dezen van een overplaatsing als bedoeld in artikel 8:16 Wvggz kan worden gesproken, nu de FPA en de gesloten afdeling – zoals gezegd – beide klinische afdelingen zijn van De Rooyse Wissel en het derhalve een en dezelfde zorgaanbieder betreft.

Mocht er in de hiervoor geschetste situaties sprake zijn van een wisseling van de zorgverantwoordelijke, zou een schriftelijke mededeling van de geneesheer-directeur ter zake aan de betrokkene volstaan.

Noodsituatie

Op 3 juli 2023 heeft klager noodmedicatie ontvangen. De patiëntenvertrouwenspersoon heeft namens klager aangedragen dat hiervoor een apart art. 8:9 Wvggz formulier aan klager had moeten worden overhandigd.

De klachtencommissie gaat hierin niet mee, omdat op het aan klager uitgereikte art. 8:9 Wvggz formulier van 30 juni 2023 het toedienen van medicatie is aangekruist en klager hierover derhalve geïnformeerd was. Het toedienen van noodmedicatie is, naar het oordeel van de klachtencommissie, begrepen in het toedienen van medicatie. Dat er een noodsituatie is ontstaan impliceert in de gegeven situatie dan ook niet dat hiervoor een afzonderlijk art. 8:9 Wvggz formulier moet worden opgesteld en uitgereikt. Dit zou anders zijn geweest, indien de medicatie op het art. 8:9 Wvggz formulier d.d. 30 juni niet was aangekruist.

Op het artikel 8:9 Wvggz formulier van 3 juli 2023 wordt ter zake van het opnemen in een accommodatie uitgelegd dat het gaat om "Ontnemen van de vrijheid van betrokkene door hem over te brengen naar een plaats die geschikt is voor tijdelijk verblijf als bedoeld in artikel 7:3, derde lid". De klachtencommissie merkt op dat genoemd wetsartikel in de Wvggz betrekking heeft op tijdelijke verplichte zorg voorafgaand aan een crisismaatregel. Daarvan was, naar het oordeel van de klachtencommissie, in de onderhavige situatie evenwel geen sprake, daar er reeds een zorgmachtiging jegens klager was verleend, waarin bovendien - voor zover thans van belang - het opnemen in een accommodatie, het insluiten en het toedienen van medicatie was toegestaan.

Wilsbekwaamheid

Ingevolge artikel 8:9 lid 4 Wvggz legt de zorgverantwoordelijke schriftelijk vast in het dossier of de betrokkene ter zake van een jegens hem genomen beslissing tot toepassing van verplichte zorg tot een redelijke waardering van zijn belangen in staat is.

Klager heeft tijdens de hoorzitting naar voren gebracht dat hij het niet eens is met de beslissing dat hij wilsonbekwaam wordt geacht ten aanzien van de beslissing tot verlening van verplichte zorg.

De klachtencommissie overweegt dienaangaande dat zij niet bevoegd is te oordelen of een klager wilsbekwaam is of niet; wél behoort het tot haar competentie om te bezien of de zorgverantwoordelijke de beoordeling van de wils(on)bekwaamheid naar behoren heeft vastgelegd in het dossier van de klager. Dat geldt ook in deze klachtzaak.

Op het formulier "Beslissing en mededeling tot verlenen van verplichte zorg (art. 8:9 lid 1, 2 en 3 Wvggz)" van 30 juni 2023 is aangekruist dat klager niet wilsbekwaam wordt geacht ten aanzien van het desbetreffende besluit. Tevens wordt vermeld dat van deze beoordeling een aantekening is gemaakt in klagers dossier.

Op de desbetreffende formulieren van 3 juli 2023 en 19 juli 2023 is de beoordeling van de wilsbekwaamheid achterwege gelaten. De klachtencommissie constateert derhalve dat met betrekking tot deze formulieren niet aan het vereiste van artikel 8:9 lid 4 sub a Wvggz is voldaan en zij volstaat in dezen met deze constatering.

Ten aanzien van de door klager aangevochten beslissing van de zorgverantwoordelijke tot het opnemen van klager op de gesloten afdeling met insluiting en het aan hem toedienen van de medicatie overweegt de klachtencommissie voorts als volgt.

TOETSING AAN ERNSTIG NADEEL CRITERIUM

Klager stelt dat er geen sprake is van ernstig nadeel in de zin van de Wvggz:

De klachtencommissie acht deze stelling tegenover de gemotiveerde betwisting door verweerders, zoals hierboven weergegeven, niet aannemelijk. Uit hetgeen is vermeld in het verweerschrift, de medische verklaring, het zorgplan, de beschikking alsmede gelet op de toelichting van verweerders tijdens de hoorzitting is, naar het oordeel van de klachtencommissie, genoegzaam gebleken dat er wel degelijk sprake is van een psychische stoornis en van ernstig nadeel, met name voor klager zelf en zijn omgeving.

Blijkens de stukken, waaronder de medische verklaring van 13 juni 2023, het zorgplan van 15 juni 2023 en de verklaring van de zorgverantwoordelijke zijn ten aanzien van klager sterke aanwijzingen voor het bestaan van een psychotische stoornis in de zin van waan(achtige) gedachten en belevingen gecombineerd met ontwijkend/vermijdend gedrag dat plotseling kan omslaan in agressief gedrag. Differentiaal diagnostisch kan ook aan persoonlijkheidsproblematiek worden gedacht.

In het verleden is in de thuissituatie vaker sprake geweest van huiselijk geweld, waarbij klager in conflict was geraakt met zijn moeder. Ook heeft klager een fixatie ten aanzien van het koninklijk huis en zegt hij een relatie te hebben met twee prinsessen van het koninklijk huis. Hij heeft zich diverse keren gemeld bij de marechaussee en zegt dan een afspraak met een van de prinsessen te hebben. Hij kwam daarbij zeer verward over.

Klager werkt niet mee in de behandeling, waardoor beeldvorming moeilijk van de grond komt: hij geeft geen openheid en weigert toestemming te geven voor een hetero-anamnese. Ook geeft hij geen toestemming zijn ouders bij de behandeling te betrekken.

Klager laat zich niet begeleiden en houdt zich niet aan de afspraken ten aanzien van de behandeling. Hij heeft geen ziektebesef of -inzicht. Verder lopen de schulden op, doordat klager onverantwoordelijk gedrag ten aanzien van financiën laat zien.

Het ernstig nadeel bestaat uit dreigende dakloosheid, hoog oplopende schulden, perspectiefloosheid, gevaar voor de veiligheid en maatschappelijke teloorgang.

Naar het oordeel van de klachtencommissie hebben verweerders, zoals hiervoor overwogen, niet alleen aannemelijk gemaakt dat er een risico bestaat dat klager zichzelf en anderen ernstig nadeel berokkent, maar ook dat dit nadeel een rechtstreeks gevolg is van zijn geestesstoornis. Deze geestesstoornis is met een medicatiedepot en orale medicatie bestreden waardoor het toestandsbeeld enigszins is verbeterd en hij naar een minder zware afdeling is teruggeplaatst.

Tegenover de ontkenning dan wel bagatellisering van dit alles door klager hebben verweerders ter onderbouwing van hun standpunt voldoende argumenten naar voren gebracht. Op grond daarvan onderschrijft de klachtencommissie de beslissing van verweerders, dat het opnemen op de gesloten afdeling, inclusief het insluiten, en het toedienen van medicatie (in depotvorm) in de geschetste situatie noodzakelijk waren.

Voorts dient de toepassing van verplichte zorg te voldoen aan de eisen van effectiviteit, proportionaliteit, subsidiariteit en veiligheid en dient de procedure met de benodigde zorgvuldigheid te zijn gewaarborgd.

TOETSING AAN EFFECTIVITEITSCRITERIUM

Het doel van de verplichte zorg bij klager is het wegnemen van het ernstig nadeel, het helder krijgen van de diagnostiek en het stabiliseren van het toestandsbeeld waardoor verdere escalatie voorkomen wordt en waardoor de veiligheid voor klager en derden gewaarborgd kan worden, met het uiteindelijke doel behandeling bij het ambulante team.

De klachtencommissie overweegt als volgt.

Op 3 juli 2023 was het toestandbeeld van klager kennelijk zodanig verslechterd dat insluiting in een EBK omwille van de veiligheid noodzakelijk bleek. Verweerders hebben daartoe voldoende argumenten aangedragen. In de dagen die volgden verbeterde het toestandbeeld van klager niet, waarop omwille van de veiligheid en om klager een lang verblijf op de EBK te besparen besloten is tot toediening van medicatie.

De klachtencommissie is van oordeel dat behandeling met een antipsychoticum doelmatig is geweest. Antipsychotische medicatie heeft een wetenschappelijk bewezen effect op psychotische symptomen en kan derhalve de psychotische stoornis met bijbehorende symptomen bij klager doen afnemen. Dat heeft zich ook in dezen voorgedaan. Gebleken is dat het toestandbeeld van klager door het toedienen van noodmedicatie voor een deel is verbeterd en dat hij daarna enige tijd de medicatie vrijwillig oraal heeft geaccepteerd. Zonder de medicatie zou het toestandbeeld van klager onvoldoende zijn hersteld, met het risico dat hij de veiligheid op de afdeling in gevaar zou brengen en dat zijn opname onevenredig lang zou gaan duren.

Daarnaast heeft de plaatsing op de gesloten afdeling, waar een hoger beveiligingsniveau geldt, ervoor gezorgd dat de veiligheid op de afdeling beter kon worden gewaarborgd en beter kon worden ingespeeld op de risico's die het toestandbeeld van klager met zich meebracht. De klachtencommissie acht, zoals hiervoor reeds aangegeven, aannemelijk dat door het veroorzaken van een incident waarbij de inzet van meerdere eenheden van politie nodig werd geoordeeld, een zodanige situatie was ontstaan dat voor klager verblijf op een afdeling met een hoger beveiligingsniveau aangewezen was.

De commissie komt op grond van bovenstaande overwegingen tot de conclusie dat de opname op de gesloten afdeling, inclusief het insluiten, alsmede de toediening van een antipsychoticum aan de eis van effectiviteit beantwoorden.

TOETSING AAN PROPORTIONALITEITSCRITERIUM

De klachtencommissie overweegt dienaangaande als volgt.

Gebleken is dat klager na een incident is overgeplaatst naar een afdeling met een hoger beveiligingsniveau om de veiligheid op de afdeling te kunnen garanderen. Omdat klager medicatie weigerde, zijn toestandbeeld niet verbeterde en er een dreigende situatie bleef bestaan is ervoor gekozen kortwerkende antipsychotische medicatie toe te dienen. Klager heeft daarop redelijk goed gereageerd, zo heeft de zorgverantwoordelijke tijdens de zitting medegedeeld, en dit heeft ertoe geleid dat klager orale medicatie accepteerde, waardoor zijn toestandbeeld enigszins verbeterde en verblijf in een MBK mogelijk was. Inmiddels verblijft klager weer op een FPA.

De klachtencommissie acht aannemelijk, gelet op hetgeen verweerders naar voren hebben gebracht, dat het inzetten van de genoemde vormen van verplichte zorg het risico op een geweldsincident hebben verkleind en zodoende tevens een langdurige opname op de gesloten afdeling hebben voorkomen. Derhalve is de klachtencommissie van oordeel dat de ingezette vormen van verplichte zorg in verhouding staan tot het mogelijk ernstig nadeel en derhalve proportioneel.

TOETSING AAN SUBSIDIARITEITSCRITERIUM

Bij het toedienen van antipsychotische (nood)medicatie en het opnemen in een accommodatie, met name de gesloten afdeling als verplichte zorg dient, indien en voor zover mogelijk, het voor de klager minst ingrijpende middel te worden toegepast.

Klager is ervan overtuigd dat hij geen psychiatrische aandoening heeft en daarom dus ook geen medicatie nodig heeft. Daarbij heeft hij veel last gehad van deze medicatie. Ook stelt hij dat hij niet in een (gesloten) instelling thuis hoort en helemaal niet op de gesloten afdeling; hij vindt de opname in accommodatie dan ook niet nodig.

Volgens verweerders heeft klager vanaf het begin van de opname de aangeboden orale medicatie geweigerd en was een gesprek hierover niet mogelijk. Na het toedienen van de noodmedicatie heeft klager de aangeboden orale medicatie geaccepteerd en is zijn toestand beeld enigszins verbeterd. Klager is na een incident overgeplaatst naar een EBK op de gesloten afdeling met beveiligingsniveau 4 om de veiligheid op de afdeling te waarborgen. Om het risico op geweld verder te verkleinen en een uitzichtloos verblijf in de EBK te doorbreken, is op 6 juli 2023 overgegaan tot het toedienen van medicatie door middel van een depot.

Aangenomen moet worden dat het toedienen van noodmedicatie noodzakelijk is geweest, daar de bij klager waargenomen psychotische symptomen niet vanzelf zouden overgaan en onthouding van antipsychotica in de weg staat aan een optimale verbetering van zijn toestand beeld, met alle gevolgen van dien. Klagers verblijf op de gesloten afdeling in een EBK leidde vooralsnog niet tot een verbetering van zijn psychische gezondheidstoestand. Op grond hiervan kan de klachtencommissie verweerders volgen in hun beslissing een antipsychoticum als depotmedicatie in te zetten. Daarbij hebben verweerders gekozen voor een kortwerkend antipsychoticum en heeft klager daarna de orale medicatie geaccepteerd. Ook hebben verweerders klager naar een MBK overgeplaatst, nadat zijn toestand beeld was verbeterd. Inmiddels verblijft hij weer op de FPA.

Er blijft, naar het oordeel van de klachtencommissie, verweerders in de gegeven situatie, waarin het direct afwenden van verdere escalatie het doel was, terwijl klager niet bereid bleek vrijwillig orale medicatie te accepteren, niets anders over dan op dat moment over te gaan tot het verlenen van verplichte zorg in de vorm van het opnemen op de gesloten afdeling in een EBK en het toedienen van medicatie.

De commissie is van oordeel dat, gezien het bovenstaande, in dezen aan het subsidiariteitsvereiste is voldaan.

TOETSING AAN VEILIGHEIDSCRITERIUM

Gelet op de soms ernstige bijwerkingen van medicatie is het van belang dat de mogelijk blijvende schade als gevolg van het (langdurige) gebruik van psychofarmaca wordt meegewogen. Terughoudendheid bij het voorschrijven van medicatie is geboden aangezien de medicatie niet bij alle patiënten effectief blijkt, maar wel gepaard kan gaan met ernstige en langdurige bijwerkingen. Ook hierbij geldt dat het bij de keuze van verplichte zorg van groot belang is om rekening te houden met de ervaringen van betrokkene zelf met het gebruik van verschillende medicijnen en diens afwegingen over nut en nadeel van verschillende vormen van medicatie serieus te nemen.

Klager heeft na de toediening van de depotmedicatie gedurende twee weken over krampen in zijn hele lichaam geklaagd, welke krampen naar zijn zeggen door de depotmedicatie zijn veroorzaakt. Van Cisordinol-Acutard, welke medicatie aan klager als depot is toegediend, staat vast dat dit geneesmiddel maximaal 72 uur werkzaam is en dat krampen niet als bijwerking ervan bekend zijn. Dat de krampen waarover klager klaagt aan de depotmedicatie toe te schrijven zijn, acht de klachtencommissie dan ook niet aannemelijk. Evenmin is aannemelijk dat klager pas na twee weken klagen, bij terugkeer van de psychiater van vakantie, medicatie tegen de krampen heeft gekregen, zoals hij stelt. Daartoe acht de klachtencommissie redengevend dat de psychiater heeft aangevoerd dat hij op voorhand Akineton had voorgeschreven, maar dat klager dit middel na enige tijd heeft geweigerd, hetgeen klager niet heeft weersproken.

Nadat door toedoen van klager een incident in de sportruimte had plaatsgevonden, is besloten hem naar een afdeling te brengen met een hoger beveiligingsniveau. De klachtencommissie is van oordeel dat verweerders hiermee de veiligheid van klager en de veiligheid op de afdeling hebben gewaarborgd.

Regionale Klachtencommissie Wvggz Limburg

Klager heeft bij monde van de patiëntenvertrouwenspersoon nog naar voren gebracht dat zijn familie onvoldoende is betrokken, maar heeft deze stelling niet nader onderbouwd. Op grond daarvan kan deze stelling niet worden aangenomen.

De klachtencommissie komt op grond van het bovenvermelde tot het oordeel dat de klachten formeel gegrond, doch inhoudelijk ongegrond moeten worden verklaard.

6 SCHADEVERGOEDING

Klager heeft om schadevergoeding bij gegrondverklaring van (een van) zijn klachten verzocht en voorts heeft hij bij monde van de patiëntenvertrouwenspersoon tijdens de hoorzitting gevraagd in de gelegenheid te worden gesteld dit verzoek later nader te onderbouwen.

Daar de klachtencommissie beide klachten formeel gegrond zal verklaren en klagers verzoek, om de schade die hij stelt geleden te hebben te mogen toelichten, de klachtencommissie in de gegeven omstandigheden niet onredelijk voorkomt, zal zij klager daartoe de gelegenheid geven, waarbij zij uitgaat een termijn van een week, zijnde tot en met 18 oktober 2023. Dit brengt mee dat op het schadevergoedingsverzoek later zal worden beslist.

Alvorens daarover te beslissen dient de klachtencommissie ingevolge artikel 10:11 lid 3 Wvggz de zorgaanbieder hierover te horen. Dit heeft tot gevolg dat klager uiterlijk 6 weken na onderstaande beslissing over de klachten, te weten op 22 november 2023, de beslissing over de eventueel toe te kennen schadevergoeding tegemoet kan zien.

7 BESLISSING

De klachtencommissie:

- verklaart de klachten, voor zover betrekking hebbend op de onvoldoende gemotiveerde beslissing en mededeling art. 8:9 Wvggz van 3 juli 2023, formeel gegrond;
- verklaart de klachten voor het overige ongegrond;
- houdt het verzoek om schadevergoeding aan.

8 BEROEP

De klachten zijn gebaseerd op artikel 10:3 Wvggz. Dit brengt mede dat betrokkene, de patiëntenvertrouwenspersoon, de zorgaanbieder of een nabestaande van betrokkene een beroep kan instellen tegen de onderhavige uitspraak van de klachtencommissie bij de Rechtbank Limburg, locatie Maastricht (artikel 10:7 lid 1 Wvggz). Hetzelfde geldt voor klachten 2, voor zover deze klachten ongegrond is verklaard.

De termijn voor het indienen van een verzoek bedraagt zes weken, ingaande op de dag na die waarop de commissie uiterlijk had moeten beslissen dan wel ingaande op de dag waarop de beslissing van de commissie aan klager bekend is gemaakt (artikel 10:7 lid 2 Wvggz).

Op grond van art. 10:9 Wvggz kan de rechter de beslissing waartegen de klachten is gericht, schorsen.